

**Zaplenjena resnica
ima večjo silo
kot tisočkrat
izkričana laž!**

Letna naročnina znaša Din 40.—. Uredništvo in uprava v Ljubljani, Masarykova 14/II. Račun pri Poštni hran. 16.160. Rokopisov ne vračamo. Telefon 21-09.

Leto VI.

Ljubljana, dne 22. maja 1937.

Št. 20.

Nacionalistična fronta

Že svojčas smo v našem listu od 1. 5. t. l. pod naslovom »Dve fronti« poudarili zahtevo, da je treba zbrati vse jugoslovenske nacionaliste v enotno vodeno fronto, njej na čelo pa postaviti moža borbenosti in dejanj. S tem gotovo nismo povedali nič novega ali zapisali kakega lastnega izuma, marveč smo ugotovili le to, kar si tako iskreno žele vsi oni jugoslovenski unitaristi, ki jim ni niti za osebnostne časti, niti za kakršnekoli dobičke, marveč le za borbo in uspeh. V tem članku smo izrecno apelirali na trenutne dnevnopolitične voditelje jugoslovenskih nacionalistov Hodžera, Ljotića in Živkovića, naj gredo preko vseh osebnih momentov in ustvarijo ta končni, za ureditev naše države tako nujno potreben cilj.

O Binkošti se je vršilo v Smederevu večje zborovanje Ljotićevega Zbora, na katerem je nastopil tudi dr. Janko Baričević, narodni poslanec in predsednik Jugoslovenskega kluba. Ne kot pristaš Zbora, marveč kot predstavnik svoje parlamentarne skupine. Kot tak je postavil tezo enotne fronte vseh jugoslovenskih nacionalistov, ki naj zajame vse nacionalistične stranke in skupine v Jugoslaviji. »To bi bila — tako je rekel — fronta nacionalistov, ljudska fronta, seveda ne ona ljudska fronta, kot obstoja v Franciji in še nekaterih drugih državah.«

Za njim je govoril g. Dimitrij Ljotić, ki se je pridružil po dr. Baričeviću izraženi misli ter tudi že naznačil notranjo organizacijo nacionalistične fronte. »Vsak pokret bi naj očuval svojo samostojnost, v glavnih linijah pa bi nastopali nacionalisti skupno. Kdo naj bo na čelu te nacionalistične fronte, to je postranskega pomena. Glavno je, da se zagotovi sodelovanje vseh jugoslovenskih nacionalistov kot protitež proti ostalim grupacijam.«

Kot jugoslovenski nacionalisti, ki stojimo izven dnevnopolitike in nismo pristajali niti ene niti druge politične grupacije jugoslovenskih nacionalistov, pozdravljamo te izjave dr. Baričevića in g. Ljotića kot prve lastavke, kot prve znanilke jugoslovenske pomladi. Vemo, da je pot še dolga, kajti beseda je hitro izrečena, od besede do njene izvršitve pa je včasih pot zelo dolga. Ker poznamo prilike v eni in drugi politični grupaciji precej dobro, pa poznamo poleg vodilnih osebnosti gg. Hodžera, Ljotića in Živkovića še nekatere druge, ki stojijo za njimi, smo prepričani, da bo treba trdega dela, predno bodo odpadle ne tako stvarne, kot osebne ovire, ki so vedno najtežje. Je že tako pri nas vseh ki smo krvavi pod kožo, da se oklepa vsak svoje bližnje okolice in vsak svoje ideje, predvsem pa se najdejo vedno in povsod malenkostni ljudje, ki si izmišljajo vedno nove pomisleke in vedno nove pridržke, samo da zavirajo delo, od čigar zaključka si ne obetajo nobenega osebnega uspeha. Stvarnih zadržkov prav gotovo ni, kajti programi vseh treh političnih grupacij so si v bistvu enaki. Vse tri grupacije so unitaristične, vse tri poudarjajo

ter današnjega gospodarskega in socialnega položaja, vse tri se tudi zavedajo, da bo treba z najostrejšimi sredstvi zagrabiti tako razpaseno korupcijo, ne morda pri malih, za svojo bedno eksistenco borečih se ljudeh, marveč

da ribarijo v kalnem in naroda in države.

Nič zato, če zastopa ena grupacija ta ali drugi sistem, vsaka se bo morala pač vsaj za prve čase odreči gotovim svojim zgolj teoretičnim načrtom. Dajte narodu čut, da vodijo njegovo usodo ljudje, ki so osebno pošteno in odločeni, da za vsako ceno razbijejo oni »nevidni« krog največjih korupcijonistov, jim odvzamejo njihov pokradeni denar ter ga vrnejo narodu v produktivne svrhe, pa ste lahko sigurni, da vas bo nosil narod na rokah in da bo konec vsem separatizmom in vsem plemenskim pokretom. V tem oziru je treba premisliti z vsi dosedanjimi prošlostjo, zato ne morejo priti na vodilna mesta nacionalistične fronte ljudi, ki ne morejo pogrešati svojih finih rokavic in smatrajo, da je treba postopati vedno in povsod obzirno, kot to predpisujejo določbe diplomatičnega kodeksa. Borbenih, še več, neumljenih ljudi potrebujeta narod in država, kajti tako neumljen ne more biti nihče, kot so oni, ki izrabljajo ta narod in to državo za svoje čisto osebne svrhe, pri tem se pa še predstavljajo kot rešitelji domovine.

Ali je to fašizem ali komunizem, to je povsem postranskega pomena. Jugoslovenski na-

Jugofašisti, orjunci in še vse mogoče

Prav zabavno je čitati številke »Slovenca« izza 9. maja t. l. Preveč se je nabralo takih stvari, ki gredo gotovim gospodom v Kopitarjevi ulici in njihovim pokroviteljem izven te ulice prav zelo na živce. Ta perverzna jugoslovenska ideologija, ki je po gotovo mero-dajnih izjavah te gospode vsaj v samosloven-ski Sloveniji že davno več ni, se pojavi na-enkrat sredi bele Ljubljane. Tisoči odraslih in mladih zavednih Slovencev jo manifestirajo, Ljubljana jim pa navdušeno pritrjuje. Kaj bo iz tega, kam pridemo, če se izkažejo avtoritativne trditve o propasti jugoslovenske miselnosti in njenih pripadnikov kot neresnične in če naj zopet začno oriti po ulicah Ljubljane in širom naše ožje domovine »orjunske« pesmi, kot so »Zovi samo zovite«, »Le naprej« in podobne. Za take tuje pesmi pri nas vendar ne more biti mesta, ko imamo čisto svojo, na naših tleh zraslo, iz slovenske samobitnosti porojeno »Hej Slovenci«. Kdor poje kaj drugega, ta je ali fašist, ali komunist, na vsak način pa je sovražnik slovenstva in njegove kulture ter škodljivec Jugoslavije, ki more obstojati le na ramenih nekdanjih Srnao, Slonao in Hrnao.

Fašisti smo mi, ki pišemo v »Pohodu«, fašisti so vsi Sokoli, Odbranaši, še več, vsi oni, ki ne nosijo skritih pod ovratniki svojih suk-ničev plemenskih zastavic, marveč se drznejo nositi javno na svojih prsih jugoslovensko trobojko ter izjavljajo s tem »dobri slovenski narod«. Fašisti so in proč z njimi! Zatre-ti jih je treba z lepa ali grda, kajti oni predstavljajo perverzne tipe, škodljive za javni red in higijeno naroda!

Tako piše tisk, ki se sočasno ogreva za fašizem, kjerkoli se ta pojavi izven Jugoslavije. Je vse v redu ter sprejemamo zato z navdušenjem razno gospodo, koje imena so nam znana iz časov

pa tudi iz poznejših časov, ko so zmagovite s tolikim zanosom prodirale. Zakaj tudi ne, ko je vsem ravnateljem

šol dala nalog, da mora tvoriti od-slej evangelij del šolskega programa! Tudi fašizem v Belgiji je bil za naš katoliški tisk nekaj divnega in idealnega, dokler je obsto-jalo upanje, da se bo uveljavil. Ko pa je od-povedal in to celo po zaslugi najvišjega cerk-venega dostojanstvenika v Belgiji, je zgubil vso svojo interesantnost.

Kako lep je za ta naš katoliški tisk faši-stični upor v Španiji. Popolnoma pravilno je, da se je uprl nek veleposestniški general proti svoji lastni vladi, ki je imela za seboj ogrom-no večino naroda in so jo sestavili ljudje, iz-voljeni od tega naroda na popolnoma svobod-nem način. Toda reči so ti vragi! Naj bodo katoliki, naj hodojo v cerkve, kljub temu jih je treba prokleti ter odobravati vsa, tudi naj-strašnejša nasilja, ki jih izvajajo nad njimi španski fašisti s pomočjo fašističnih dobro-voljcev iz dveh drugih držav. Živel fašizem, tako pravi »Slovenec«, kadar piše o fašizmu drugje, doli fašizem pa kriči, kadar mora re-gistrirati v domačem življenju, karkoli mu ne gre v njegove račune.

Pri nas doma mora biti vse sama demokra-cija in mora odgovarjati vse resnični, svobod-ni volji naroda. To pa seveda po znanem šmarnogorskem receptu, ki ga je tako lepo izrekel dotični govornik v sukni katoliškega duhovnika z besedami: »Mi smo demokrati! A naša večina je tista, ki nam dovoljuje, da v demokratičnem smislu lahko odloča sama, brez drugih, brez manjšine! Po sovražnikih

cijonalizem zahteva odstranitev vseh oseb, ki so se kompromitirale v očeh naroda, ki so obogatili na račun tega naroda, pa tudi vseh onih, ki smatrajo centralizem kot najboljšo sredstvo za izvajanje svoje lastne politike in dosego svojih lastnih namenov. Z lepimi fra-zami in lepo sestavljenimi programi se ne da doseči ničesar več. Treba je dejanj, ta de-jaanja pričakujejo jugoslovenski nacionalisti, ta dejanja zahteva jugoslovenski narod, ki se bo takoj vrnil k starim idealom svojih predni-kov, se bo takoj oklenil svoje jugoslovenske države, čim bo videl praktične dokaze, da ni več samo objekt, s katerim se igrajo razni sa-mozvani voditelji, marveč je postal subjekt, s katerim njegovi voditelji v resnici računajo in kateremu posvečajo ti voditelji vse svoje delo brez ozira na lastne ambicije in interese.

udarimo z vsemi sredstvi, ki so nam na raz-polago!»

Sedaj pa vprašamo »Slovenca« in druge predstavnike katoliškega tiska, kaj je prav za prav fašizem, če ne ravno to, kar je povedal šmarnogorski govornik. Mi imamo večino, mi odločamo, drugih sploh ne vprašamo, kajti oni morajo molčati. Če pa se drznejo govoriti, pa udarimo po njih z vsemi sredstvi. Kaj se razume pod temi sredstvi, to je pa povedal že večkrat »Slovenec« sam, ko je klical na dan »slovensko pest«.

In tako lahko ugotovimo, da je »Slovenec« prijatelj fašizma ne samo izven naše države, marveč tudi na naših tleh, to poslednje seve-da le pod pogojem, da izjava fašizem on sam po svojih ljudeh. Gorje pa onemu, ki ga »Slovenec« ne šteje med svoje izbranec! Ta ima samo eno pravico, in ta je, da lahko drži jezik za zobmi in roke v žepih, kaj več mu že ni dovoljeno. Če se pa spozabi, da si natakne jugoslovensko državno trobojko, je že pripad-nik neke ilegalne organizacije in takoj je ves »Slovenec« aparat na delu, da najde to ile-galno organizacijo, ki kali vode mirnemu slovenskemu narodu, zlasti pa ovnom, ki dir-jajo za njim in noče slediti njihovemu bla-znemu početju.

Toda je že tako na svetu, da je bila vedno manjšina tista, ki je naposled zmagala. Kajti prava, resilna ideja se ni še nikdar porodila v masi, marveč vedno v poedincih, ki so si nato s svojim idealizmom pridobivali prista-šev, dokler niso prodrli. Po tem principu je prodrl tudi Kristus s svojim naukom, po tem principu je zmagala tudi katoliška vera, ki bi brez prvih učencev Kristusovih in brez težkih mučeniških žrtev prvih pristašev nikdar ne bila zavajevala sveta. Poleg tega

vedo gospodje okoli »Slovenca«, da rodi vsak pritisk odpor. Naj pogledajo malo nazaj v leta 1932 do 1935, pa bodo morali priznati, da je tudi njim pritisk dejansko več koristil kot škodoval. Ali pravilo velja tudi danes in zato izražamo odkrito željo, naj ta gospoda nadaljuje s svojim dosedanjim delovanjem.

Kujte in udarjajte, kajti s tem ustvarjate ono. česar se najbolj bojite. Doslej ste še mogli nekako zanikati, da še obstoja jugoslo-vensko jeklo. Posrečilo se vam je, da ste to jeklo z neprestanim kovanjem razbelili tako močno, da njegovega žara ne morete več pri-kriti. In ta žar privlači, ker je čist in porojen iz muk in trpljenja! Čim bolj boste kovali, tem jačji bo, tem bolj se bo širil njegov od-sev in tem jačje bo privlačil vse one ponosne Slovence, ki so tako ponosni, da kažejo svojo »perverzno miselnost« in svojo »ilegalno or-ganizacijo« javno in brez vsakega strahu, pa se ne zatekajo k nobenim skritim značkam in v nobeno slepomisenje s svojim lastnim nazi-ranjem.

Pri tem pa psujte in ovajajte, kakor hoče-te! Stara je to vaša praksa, na katero smo že navajeni mi vsi, jugoslovenski nacionalisti, pa nas nazivajte potem jugofašiste, orjunce ali kakorkoli. Zapomnite si le še to, da pro-pada staro in doračsko novo, to novo pa hoče slediti vzorom one predvojne mladine, ki se je oprijela s tolikim idealizmom jugosloven-ske misli in šla za njo preko vseh strank in strankarskih voditeljev v one muke in v ono trpljenje, iz katerega je vznikla svoboda nam vsem, tudi gospodi okoli »Slovenca«. Zato le naprej po dosednji poti, ki se bo neminovno končala zopet tako, kot je že tolikokrat kon-čala pot, ubrana od »Slovenca« in njegovih prijateljev. Mi imamo časa, razmere delajo za nas in naše število narašča iz dneva v dan.

Slučaj ali pravilo?

Že od pričetka izhajanja našega lista se bavimo v »Pohodu« z absurdi, ki so postali v našem javnem življenju očitno že pravilo. Ne opisujemo le naših političnih razmer, ko

Ne razpravljamo le o žalostnih narodnostnih razmerah, ko so po celih sre-zih Dravske banovine edini in pravi gospodarji tuji priseljenici in renegati, od katerih so odvisni »nacionalni« narodni zastopniki — poslanci, odnosno senatorji. Mogoče smo še največkrat obrnili pozornost naših čitateljev na obupne gospodarske razmere, ki predstavljajo v mnogih primerih absurd nad absurdi, najgorostnejše norčevanje iz dobrohotnosti našega ljudstva in največjo moralno pokvar-jenost tiste naše gospode, ki da za denar svoj podpis na karkoli želijo. Še največkrat so ti trije momenti — politični, narodnostni in go-spodarski — povezani v eno celoto in tedaj se zdi, da je ves odpor zavedne javnosti brez-močen, ker se skoraj praviloma pojavljajo v našem enotnem odporu proti priseljenicu raz-poke in ena politična stran uskoči k tuju, da ga vzame pod svoj plašč v zavetje. Tako je na Kočevskem, tako na Štajerskem.

Koliko truda je vložil ljubljanski Ohlastni odbor Narodne Odbrane v poskus, da bi se te žalostne razmere na Kočevskem izboljšale. Dobil je le eno plačilo: grožnjo z razpustom, ker se vtika v »politične razmere, ki se tičejo

pač le političnih motogcev. Koliko si je »Po-hod« prizadeval, da bi opozoril javnost na brezumno osebno politiko strankarskih zagri-zencev, ki so poleg svoje osebe videli mogoče le še liberalce in klerikalce in nikogar dru-gega. Ker smo pisali resnico o postopanju tu-jcev, so nam plenili cele številke in to prav-tisti, ki so potem, ko smo protestirali, doka-zovali, kako so jim naši nacionalni interesi pri srcu in kako so Kočevarjem naklonjeni. Istočasno pa so izjavljali, da so proti vsem tem tujim silam tako rekoč brez moči!

In naše strokovne organizacije! Koliko tru-da in skrbi so si dale, da bi dopovedale go-spodi, ki prelanko služijo svoj kruh, da so tu še domači, sposobni, nezaposleni ljudje, ki bi brez težav nadomestili po naših podjetjih ino-zemske »strokovnjake«, katerih glavna kvali-fikacija je v tem, da so sorodniki lastnikov ali njih prijatelji. Dobro nam je še v spominu, kako je »Jugočeška« odklonila sprejem prak-tikanta z ljubljanske tehnike v svoj obrat z utemeljitvijo, da tujecev ne sprejema...

Sedaj je počilo tam, kjer smo najmanj pričakovali. V Slovenskih Konjicah. Tja se je pred vojno priselil dolenski rojak Lavrič in pričel strojiti kože. Ker je bil priden in spo-soben ter je imel nekaj sreče, si je ustvaril lepo cvetočo podjetje, v katerem je našlo svoj kruh do 200 delavcev. Ali starega Lavriča je nasledil ponemčeni Laurich, ki je šel svoja pota. Nastavljal je nemško uradništvo, nem-škega inženjerja in naše oblasti so mu pri tem pomagale. Izmozgaval je slovenskega delavca in ravnal z njim, kakor je hotel. Ne vemo, kaj je vzrok, da je banska uprava prvič kar pomnilo, izdala tako odločen in umesten nalog: da se tujece kratkoma ekpedira tja, od koder so prišli. Mogoče, da so bile v ozad-ju borbe za novo strokovno organizacijo, mo-goče je vse dobro preračunan udarec proti onim »nacionalistom«, ki, kot v mnogih dru-gih krajih Štajerske, koketirajo z Nemci. Pa to nas niti ne zanima. Primer je zdaj tukaj, banska uprava je dokazala tisto, kar smo mi vedno trdili, da je namreč sposobna zaščititi domačega delavca pred nasiljem tujecev, če le hoče. Zato zdaj upravičeno upamo, da dogod-ki v Slovenskih Konjicah ne bodo ostali slučaj, marveč bodo postali pravilo.

Konec na 4. strani

Iz drugih listov

V »Jugoslovenskih novinah«, ki izhajajo v Zagrebu, polemizira g. Jovo Banjanin pod naslovom: »Uganka in beda spora-zuma« z Ljubo Davidovičem in pravi med ostalim:

»G. Ljuba Davidović se je nedavno poklonil z vsem svojim štabom pred Grobom na Oplencu. To je bilo najlepše in najrazumnejše politično dejanje njega in njegovih prijateljev od 6. januarja 1929 pa do danes. Ta pozna manifestacija uvidenosti, ki je lahko pomenila tudi kesanje, je osrečila mnoge rodoljube in je bila satisfakcija tistim, ki so v času težke odgovornosti stali ob živem Kralju. Pričakovalo se je, da bo po tem poklonu pred spominom Kralja Mučenika mogoče opaziti spremembo na boljše v politiki g. Davidoviča in tovarišev.

Na žalost ni o tem preokretu ne duha ne sluha. Ponavljajo se iste stereotipne, motne in nedoločene fraze o demokraciji in sporazumu. Vse je pretvorjeno v prazno frazerstvo brez vsebine in cilja. Nikoli ne čujete, da bi demokracija služila utrjevanju nacionalnih in državnih temeljev Jugoslavije. Niti to še ni znano, v kakšnem odnosu sta si demokracija in sporazum. Kajti enkrat pravijo, da demokracija sama po sebi rešuje vsa sporna vprašanja, drugič pa zopet, da je sporazum najboljša pot do demokracije.

Demokracija! Uboga demokracija, nikoli niso o njej bolj glasno govorili, toda nikoli se ni vedelo manj, kaj se z njo želi. Kakšna demokracija? Kmetška, meščanska, nacionalna ali ljudsko-frontarska? Švicarska, francoska, angleška, ali španska? Pri nas enako govorijo o demokraciji tisti, ki se sicer navdušujejo za Degrela in generala Franka, kakor tisti, ki se jim hoče diktature proletarijata. Na neki večerji v gostilni »Sang-Haj« v Beogradu je bilo nedavno proglašeno, da je Davidović »mati delovnega ljudstva« in celo »osebni in edini nosilec demokracije«, tako da more samo on koncentrirati demokratični narod. Drugi Davidovičev pomočnik pa nekaj dni za tem piše, da je »Davidovičeva volja edina strankina oblast. Tudi dr. Maček, vodja čvrsto organiziranega fašizma hoče biti prav tako nosilec demokracije, čeprav ni po Šteti-jevi izpovedi njegov pokret nič drugega, kot veliko uho dr. Mačka.

S tako zmešanimi pojmi se dela na narodnem sporazumu. In kdo se sploh s kom sporazumeva? Tudi to ni dobro znano. Po volitvah 1935 je vsa izvenparlamentarna opozicija sestavljala združeno opozicijo. Malo kasneje je dr. Maček otreseel te družbe in je stvaril svoj hrvatski narodni pokret z ubogljivim priveskom pod imenom SDS za farbanje prečasnih Srbov. Združena opozicija je ostala samo v Beogradu. Kako združena? V enem in istem sporočilu je prinesla n. pr. »Politika« iz bližine dr. Davidoviča v pogledu združenosti dvoje povsem nasprotnih stališč. Najprej se pravi, da bo skupna akcija nadaljevana v dosedanjih obliki toda ob večji samostojnosti, pa tudi posebni odgovornosti posrednih grup združene opozicije. Malo za tem se pa trdi, da se že dva meseca vodijo razgovori o organizaciji »ne začasne, in taktične, temveč stalne in načelne zajednice, ki bi omogočila enotno, plansko, disciplinirano akcijo«. Toda takoj se oprezno dodaja, da bi se firme združenih strank morale izbrisati vsaj za dobo dveh, treh let. Torej ljubezen na odpoved. Kaj je torej v vsem tem resnice in ali vsi ti gospodje sploh ne vedo, kaj hočejo?

»Slovenski vojak, ki so prihajali s fronte so bili slabi, neposlušni in nepokorni. Oni so samo ropali in kradli. Postavljene straže so se razbežale čim so vedele, da jih niso videli oficirji. Edine, zveste čete, na katere se je mogla nasloniti vlada, so bili Švabičevi vojaki.«

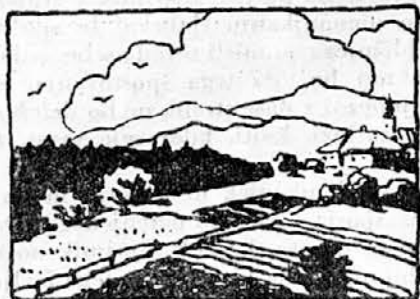
In ob obletnici tega zgodovinskega dogodka piše dr. Alojzij Kokalj:

»Naši slovenski vojak, ki so se vračali s krvavega plesa, so hoteli vsak k svojemu ognjišču. Niso se brigali za mater Slovenijo, hoteli so samo domov.

Toda nebo se je usmilo in poslalo slovenskemu narodu angelje odrešenike v osebah srbskih vojakov — sokolov. Ti mučeniki niso odhiteli v svoje porušene domove, čeprav so bili leta oddvojeni od svojih milih in dragih. Ostali so med nami in prevzeli na svoje rame naloge, ki so pripadale nam.«

Kot je srbska vojska ohranila Ljubljano, tako je ohranila tudi Split. Ljuba Davidović piše v svojih spominih na l. 1919./20. o notranji in zunanji situaciji v Jugoslaviji. Davidović je zastopal ministra zunanjih zadev dr. A. Trumbića, ki je bil tedaj naš delegat na mirovni konferenci v Parizu.

D'Annunzio se je po zavzetju Reke pripravljal, da zavzame Split. »Mi smo bili pravočasno o tem obveščeni«, piše Davidović, »in smo izmenjali misli s šefom glavnega štaba naše vojske, vojvodo Mišićem, s katerim smo pripravili obrambo. On je takoj poslal v Dalmacijo 16. srbijski bataljon, dva artilerijska polka in ostale vojne enote, tako, da je bila naša priprava popolna in taka, da je po-

PO NAŠI ZEMLJI

Verujem, da daje le življenje, temelječe na čistih pobožnostih, moč našji volji, dobroto našemu srcu in jasnost našemu umu: zato bom nasprotno vsakemu farizejstvu, a s svojimi deli bom skušal izgraditi kraljestvo božje v sebi in med bližnjimi.

»Verujem!« KO, točka 11

Kakor v starih turških časih...

S temi besedami je otvoril predsedujoči duhovnik Fantovski tabor na Šmarni gori od 2. 5. 1937, katerega se je udeležilo okoli 200 oseb, če se priračunajo tudi ženske in nedorasli otroci. Rekel je: »Zopet prihaja sovražnik v deželo, zato se moramo kakor v starih turških časih zopet zbirati na tabore. Najhujši sovražnik je janičar, ki se je poturčil. Tudi zunaj pred cerkvijo povemo vsem našim sovražnikom, da smo pripravljeni na boj, tesno naslonjeni na cerkev, na Marijo! Ustanoviti moramo versko, protituberkulozno ligo...«

Nato je nastopil kot govornik Fran Erjavec, referent ministrstva prosvete. Pripovedoval je, da dobi v Rumuniji pri volitvah večino vsaka vlada, pa naj bo poštena ali ne, naj bo verska ali framazonska. V takih državah se mogotcem ni treba prav nič brigati za ljudstvo, marveč lahko gledajo le na sebe in svoje interese. Govoril je nato o dr. Kreku in Orlovstvu, ki temelji na načelih: katoličanstvo, Slovenstvo in demokratizem, pohvalil slovenski narod, da veruje »s prav malo izjemami« v Boga Stvarnika, ter mešal nato komunizem, diktaturo in centralizem. Kako je prišlo do centralizma? G. Erjavec je to povedal rekoč: »Samo leta 1921. pri enih volitvah je zapadel naš narod načelni zmed in zadana mu je bila rana centralizma, na kateri bo morda krvavel še mnogo let.« Pravo vzgojo more dajati po njegovih besedah samo Orel, ki ga nismo pripravljene žrtvovati nobenim frazam in smo ga odločno zahtevati nazaj, ker odklanjamo z vso odločnostjo vsiljene, na framazonskem frazerstvu zgrajene organizacije. Zaključil je: »Mladina se mora strniti, da bomo upravičeno lahko peli: Povsod Boga! Za ta cilj, vi fantje, vi Orli, dvignite krila, krila ponosna, mlade moči k soncu, svobodi! Orel hiti, strele in bliski ga ne straše. V to nam pomagaj Marija Šmarnogorska iz sinjih višav!«

Za njim je govoril g. kaplan iz Jesenice, ki je hvalil čase diktature in terorja, rekoč: »Hvala Bogu, da smo jih doživeli, kajti iz časov, ki so bili, smo se lahko marsikaj naučili. Še pre malo je bilo onih, ki so občutili njih grenkosti.« Nato je razpravljaval o demokraciji: »Nič več kropromisov, nič več javnih kupčij, nič več fraz o demokratičnosti. Mi smo demokrati! Toda naša večina nam dovoljuje, da moremo v demokratičnem smislu odločati sami, brez drugih, brez manjšine. Iz naših vrst izključujemo vsako slabost, umirajoči liberalizem in komunizem, pa tudi tisto novo kompromisno strujo, ki hoče dati pol Bogu, pol pa hudiču!« V svoji silni borbenosti je pozival fante: »Čas je, dragi fantje, da stisnemo nasprotnike svojih načel. Stari so se igrali s starimi frazami, ki so jih podedovali od liberalizma in so se pogajali za načela, ki so nedotakljiva, kot za tele na sejmu. Ker je Centrum v Nemčiji razpravljaval o svojih načelih, je propadel... Če bo treba iti za ta načela še enkrat v zapore in ječe, pa bomo še enkrat šli! Po sovražnikih udarimo z vsemi sredstvi, ki so nam na razpolago!«

kojni vojvoda Mišić samo želel, da bi D'Annunzio res prišel.

»Živega bomo ujeli,« mi je dejal pokojni Mišić.

D'Annunzia pa ni bilo.

Ob tej priliki so prišli k meni predstavniki Britanije in Francije in me vprašali: »Vi kopičite vojsko v Dalmaciji?«

»Da, gospoda, kopičimo!«

»Zakaj?«

»Veste, naloga vsake vojske je, da skrbi za obrambo svojega teritorija. D'Annunzio nam prihaja na obisk. Mi mu pripravljamo sprejem.«

»Toda če je kdo za njim?«

»To nas ne briga! Preko njega bomo zadeli vse sovražnike, ki so si pozeleli naše zemlje.«

»Kaj pa, če je to kak zaveznik?«

»Kdor nam hoče vzeti naše, nam ne more biti niti prijatelj, niti zaveznik!«

S tem je bil zaključen razgovor z zavezniki. Davidović piše: »D'Annunzio ni prišel, a če bi bil prišel, bi bili postopali tako kot smo se odločili.«

Glavni komandant vzhodne vojske, maršal Franchet d'Espere se je zahvalil armijskemu generalu Petru Pešiću, ko mu je ta čestital k imenovanju za maršala, z naslednjim pismom:

»Zahvaljujem se Vam za ljubeznivo čestitko. Nobena čestitka mi ni bila bolj prijetna kot Vaša, ker prihaja od človeka, ki predstavlja za mene silo in napore, pripravljene, da Srbija zmaga in izvede zedinjenje svoje nacije.

Ko je bil tabor zaključen, je predsedujoči pozval navzoče: »Sedaj pa zapojmo našo himno!« In vsi navzoči so odkritih glav peli orlovsko himno!

Prav gotovo ne bi trtili prostora za poročila o takih nastopih, če ne bi bilo pri vsem tem toliko neiskrenosti. Borba za Orla je otvorena, prvi uspeh je dosežen s tem, da se lahko zopet prepeva »naša himna«. Nič zato, če to ni ravno združljivo s principom zakonitosti in reda. Mi priprosti ljudje stojimo pač na stališču, da bi tudi »naše himne« ne smelo biti, dokler obstaja zakonita prepoved »našega Orla«. Kajti sicer bi se lahko prepevala še danes avstrijska himna, čeprav Avstri-

Pojedena obljuba

»Slovenec«, list, ki se nikdar ne zlaže, je še 3. maja javno obljubil, da bo kaj več pisal o šmarnogorskem taboru in podšmarnogorski telovadbi. Toda tako nekam daleč zavlačujejo z objavo, da ga vsi oni, ki niso bili na Šmarni gori, lepo prosijo, naj vendar še enkrat prinese govor g. Erjavca in g. kaplana Križmana ter sploh pojasni vse lepe namene in cilje tega tabora. Upamo, da ima za strogo katoliške stvari vendar dovolj prostora, dovolj razumevanja in dovolj tiskovne svobode. Vsaj on!

Pa ja ne misli tako!

»Slovenec« od 15. maja t. l. prinaša poročilo o bivanju Nj. Vis. princa Pavla v Londonu ter pravi doslovno, da »ne porablja vsega svojega prostega časa samo za prazne kronanje svečanosti, sprejeme in sestanke s člani britanske kraljevske družine,« marveč vodi tudi razgovore z merodajnimi državniki o mednarodnih zadevah.

Malo huda je ta, če pravi tak režimljiva kot je naš ljubi »Slovenec«, da so vse kronanje svečanosti in vsi sprejemi in sestanki s člani britanske kraljevske družine prazna stvar, za katero bi bilo škoda izgubljanje časa. Sicer pa se pri »Slovencu« nikdar ne ve, ali misli tako kot piše, ali pa čisto drugače. Saj vemo, da je bil svoj čas že tudi republikanec.

Velika metla »Samouprave«

Kot smo že registrirali v »Pohodu«, so najavili listi JRZ, najprej »Samouprava«, nato pa seveda tudi naš »Slovenec« čiščenje uradniškega aparata. Ko komentira šibeniška »Tribuna« to napovedano čiščenje, piše dne 6. V. t. l. doslovno:

»Vsekakor je zadnji čas, da se odstranijo iz uradniškega aparata koruptivni in nesposobni elementi, kajti nesposobnost in koruptivnost uradniškega aparata sta privedli Rusijo do boljše vize, močno turško carstvo pa do razsula. Mislimo, da je treba pri čiščenju jemati v obzir sposobnost, poštenje in vestnost uradnikov neglede na njihovo politično prepričanje in da se mora čiščenje koruptiv-

Nam bi bilo najlažje, če bi bili ostali mirno v Solunu, kjer bi bili pričakovali mir in sovražnika samo z artilerijskim ognjem in čekali, da se na zapadni fronti reši naša usoda. Toda kakšen bi bil v tem slučaju položaj Srbije na konferenci v Parizu, če bi bila njena vojska ostala pasivna, namesto, da je osvobodila celo državo in s svojimi četami zavzela Zagreb, Subotico itd. Upam, da bodo Vaši osvobodjeni bratje razumeli in da se bodo znali odolžiti spominu vojvode Mišića in vsem njegovim zaveznikom, med katerimi ste Vi v prvem redu.«

Prve srbske vojske je v Splitu pozdravil v imenu zemaljske vlade in Dalmacije dr. Josip Smolaka: »Blagoslovljena naj bo ura, ko smo vas zagledali! Blagoslovljen naj vam bo vsak korak! Blagoslovljene vaše matere, ki so vas rodile! Blagoslovljena bodi zibka, v kateri ste odrasli!«

... Blagoslovljeni vaši domovi, ki so se zavili v črmino, da nam lahko posije to zlato solnce svobode!... Dobro nam došli s slavo ovenčani naši bratje, masčevalci in strazarji našega sinjega morja!

... Junaški sinovi junaške zemlje, ki ste po težkih letih bojevanja prišli na to ozaljšano Primorje ste davno preko mej Dušanovega carstva. Vi osvajate in ustvarjate novo, daleko večje in silnejše cesarstvo, Jugoslavijo, skupno državo. Toda tudi to je vse vaša Srbija; to je največja Srbija — ker bo Jugoslavija, ki ste jo vi s svojo krvjo osvobodili, sposobna in vredna življenja le, če bo imela duh vaše male Srbije, ki vas je rodila in naučila umirati za svobodo... Vaša junaška dejanja so nas dvignila in od vas nam je zopet življenje,

je že davno ni več pri nas, pa bi se lahko prepevale tudi še himne raznih drugih organizacij, ki so svojčas obstajale, pa so bile razpuščene ali zakonito zabranjene. Zlasti pa ne gre to v glavo mladini, ko vidi, da se prepeva ta »naša himna« kot izraz nasprotstva in nasprotovanja!

Označevati to organizacijo kot »vsiljeno, na framazonskem frazerstvu zgrajeno organizacijo« je pač stvar okusa na eni in poštenja na drugi strani. Kam bo vse to dovedlo, kakšne bodo posledice za narod in državo, o tem naj razmislijo oni, ki so to gonjo začeli, jo podpirajo ali aktivno ali pa vsaj pasivno s svojim molkom, kajti oni odgovarjajo za vse to pred Bogom in pred ljudmi.

Baklja je vržena, plamen se oprijemlje, kdor ima kaj vesti in poštenja, naj zagradi za moko cunj, ki danes prav gotovo še zaščita. Predvsem pa, bodite odkriti in nehaite s slepomišljenjem. Dokler obstaja unitaristična ustava od 3. 9. 1931, na katero ste prisegli, dokler obstaja zakon o SKJ, katerega morate vsled svoje prisega vpoštevati tako, kot vse druge obstoječe zakone, tako dolgo je vse to slepomišljenje protizakonito, s tem pa tudi protidržavno. Samo norci ali lopovi morejo misliti in delati drugače.

nih, nesposobnih in anacionalnih elementov izvršiti tudi med uradniki vladajoče stranke. Kajti splošno je znano, da se priлеpi na vsako vladajočo stranko najprej oni najslabši človeški izvržek, ki postane nato nesreča za vladajočo stranko samo.

Nastane sedaj vprašanje, kako se naj izrečena ideja prevede v prakso. Po delih bomo videli, ali bo »velika metla Samouprave« postala mrtva črka na papirju, ali bo odstranila najbolj zdrav del uradniškega kadra ali pa bo prinesla njegovo zaželeno ozdravljenje. V zvezi s tem ima poštteni tisk dolžnost, da pokaže na konkretne nezdruge pojave v uradniškem aparatu.

Nekoliko dni pred objavo članka »Velika Metla« v »Samoupravi«, se je zgodilo, da so bili odstranjeni iz Srednje tehnične šole v Sarajevu trije najstarejši in najposobnejši profesorji in to tik pred koncem šolskega leta, s čimur se je povzročilo celo zmedo v pouku na škodo dijakov in ugleda šole. Pri tem je zanimivo, da je bil premeščen tudi ing. Vidović, ki je pred par meseci ravnatelj šole naznanil nekega učitelja, da širi v šoli komunizem, in zahteval, da se ga pozove na odgovornost. Ta učitelj in ravnatelj sta iste vere in narodnosti, razume se, da se temu učitelju ni zgodilo nič!

V tem slučaju ne bo dovolj, da se popravi škoda in krivica, napravljena navedenim profesorjem, marveč bo treba ugotoviti krivce in jih ostro kaznovati. Seveda pa naj vodijo preiskavo res nepristranski ljudje. Po delih bomo videli, kakšna je »Velika metla Samouprave«!

● Ljubitelji onih drobnih bitij, ki razveseljujejo v samotnih urah naše življenje, ljubkih ptičic, kunccev, golobov, perutnine in drugih domačih živalic, bodo prišli na svoj račun, če si bodo ogledali razstavo »Živalce« na ljubljanskem velesejmu od 5. do 14. junija. Toda ne samo za oko, tudi za praktično izkušnjo bo marsikaj na tej razstavi. Ni tako enostavna stvar reja občutljivih malih živalic. Strokovnjaki bodo pokazali tudi tu mnogo stvari, ki bodo rejcem malih živali odvzele mnogo skrbi in jim prinesle še več uspehov v reji.

ki je doslej bilo životranje sužnjevo, od vas nam je zopet naša zemlja, ki smo jo proklinjali, ker je služila tujcu...

Naš preporod je v največji meri vaše delo, delo srbske vojske. Zato vas, srbski vojak, slavimo, zato vam dvigamo ime do nebes...«

V imenu splitske občine je pozdravil tedanji predsednik dr. Ivo Tartaglia: »Dobrodošli praporščaki Belega Orla svobode, ki ste razbili okove našega robstva. Dobrodošli masčevalci Kosova, ki ste tudi nas dvignili od mrtvih!«

Dr. Ljuba Leontić je v jubilejni številki »Jadrana«, ki je izhajal v Buenos Airesu, napisal sledeče priznanje:

»Če ne bi bilo Srbije, ki si je pridobila glasovalno pravico v meddržavnem življenju ne samo po svoji državni eksistenci, temveč v prvi vrsti s svojo edinstveno voljo, da svobodno živi in s svojo herojsko žrtvijo, da svobodna ostane, — če ne bi bilo Srbije, bi bili šli zopet preko nas in bi bili razdeljeni najljepši kraji naše domovine po volji in apetitu male »vcesile« Italije kot vojni plen, osvojen v borbi z državo Avstrijo. Če nebi bilo Srbije proti kateri kriči naša, od Nemcev in Madžarov nahujakana in zaslepljena masa, bi bili mi po vzpostavitvi evropskega ravnotežja na principu narodnosti edin suženjski narod in edina nesvobodna kolonija v svobodni Evropi. Če ne bi bilo Srbije — to moramo zaklicati glasneje kot kdaj doslej — če ne bi bilo Srbije, bi bili vsi naši napori z Italijo in vse delo jugoslovenskega odbora ostalo sentimentalna piščal na vrbi žalujki.«

»Narodna Odbrana.«

POMANJKANJE LJUBEZNI IN KOMUNISTI

BREZOVICA

V »Domoljubu« od 5. maja se je dopisnik iz Notranjih goric zopet prav bahavo in obenem hinavsko razpiščal, ter je hotel ustrediti naravnost v komuniste, ki jih vidi strahopetni dopisnik v vsakem človeku, ki ne trobi v njegov rog.

S trditvijo, da opaža v svoji okolici neko podtalno gibanje, ki da ima za osnovo komunistični program, ima v mislih seveda napredne domačine in okoličane, toda zagotovljen naj bo, da žive njemu in njegovim sobratcem dopisnikom katoliškega tiska tako nevarni in nepriljubljeni komunisti samo v domišljiji njegove strahopetne narave, nikakor pa ne v naši občini, še manj pa v Notranjih gorah, kjer je vladalo prav do prihoda dopisnika najlepše soglasje med sosedi in sploh med vaščani. Ker smo uverjeni, da se tozadevne novice tičejo nacionalistov, svarimo dopisnika, da opusti vsako tako nepremišljeno pisanje in naj ne vznemirja s svojim samovoljnim ravnanjem mirnih vaščanov, ki so že itak dovolj razburjeni vsled neupravičene in zlohotne prepovedi uporabe javne poti ob šoli, ki je bila doslej vsakomur dovoljena, tako pešcem, kakor tudi kolesarjem in ročnim vozilom. Dolej ni še nikomur prišlo na misel, da bi kratil ljudem stare pravice, pa ti pride novinec-tujec (za nas še zelenec), pa posega v stvari, ki prav gotovo spadajo pod drugo kompetenco.

Če se hoče dopisnik, ki je na podlagi svojih nestvarnih informacij izposloval zadevno prepoved, vso zadevo v »Domoljubu« olepšati in omiliti z navedbo, da veljajo zadevni napisi samo za tuje, se s tem samo osmeši pred vaščani, ki dobro vedo, iz kakšnega namena in na katerem prostoru so bile zadevne napisne table postavljene. Prav nesmrtno pa se je blamiral duševni oče teh tabel, ki je moral biti obenem tudi čuvaj in skrbnik zanje, — zavedajoč se dobro, da se vaščani ne bodo pustili na tak način od tuje izigravati in si bodo sami pridobili prostor in staro pravico, ko je moral po brezuspešnem shranjevanju teh tabel preko noči v šolskem poslopju in ponovnem postavljanju istih ob jutranji zori (pri čemur je seveda mučil tudi svoje uboge

otroke), — table lastnoročnega izdelka lastnoročno odstraniti za vedno.

G. dopisniku pa ni zadostovalo samo drezanje v komuniste in v povsem občinske zadeve glede pešpoti, zaletel se je to pot tudi v naša dekleta, ki so si v svoji pridnosti in volji do dela znala »poiskati zaposlenja v tovarni. Pri njih mu niso všeč baretke in okusni modni plašči. Ali morda ne ve, da je to najcenejše in najprimernejše pokrivalo in da so lepe rute znatno dražje, ki so jih zamogle nekdanje nabaviti le premožnejše kmetске gospodinjice. Ali pa vidi dopisnik v baretkah pri dekletih nekako konkurenco za svoje enako pokrivalo, ki ga nosi sam ob gotovem delu na rtu, pri čemur si še celo roke zavaruje z rokavicami. Da, da, trnje je hodeče in preostro za take roke, ki so vajene pisati samo ovadbe. Vemo, da mu dekleta to zamerijo, čeprav nam je znano, da so mu ravno brhka dekleta naše neposredne okolice kaj všeč in se le bojimo, kdaj se bo v katero izmed naših bolj ostro zaletel kot samo s pisanjem.

Protisokolska agitacija

na državni realni gimnaziji v Kranju

Za nedeljo 9. maja je bil določen na letnem telovadbišču Sokolskega društva v Kranju nastop domačega Sokolskega društva, spojen z nastopom gojencev državne realne gimnazije v Kranju. Taki skupni nastopi sokolske dece in naraščaja z dijaštvom se vršijo že 6 let na podlagi okrožnice ministrstva prosvete, ki priporoča, naj se vsakoletni predpisani telovadni nastopi dijaštva po možnosti združijo s sokolskim nastopom. Do letos je šlo v tem pogledu vse v najlepšem redu in so ravno nastopi dijaštva vzbujali pri občinstvu veliko zanimanje in želi mnogo odobravanja.

Tudi za letošnjo prireditev se je dijaštvo marljivo pripravljalo. Na dan pred nastopom, v soboto dopoldne 8. t. m. na je prispe-

damo med male, se ne moremo doslej polvaliti, da bi bilo postopanje Vatikana napram nam v kakršnemkoli oziru obzirno. Vprašanje narodnega jezika pri cerkvenih opravilih, vprašanje slovenščine in hrvaščine v cerkvi in šoli izven meja naše države in slednjic — vse to kaže, da smo za

Vatikan le drobiž, na katerega ni treba še posebej paziti. Med nami gotovo ni nikogar, ki bi bil za odkrito borbo med cerkvijo in državo, ker se vsak zaveda težkih posledic take borbe zlasti za tako mlade in versko tako mešane države kot je Jugoslavija. Na drugi strani pa zahteva suverenost tudi naše države gotove obzire, ki jih doslej vsaj v nacionalnem oziru — nismo doživeli. In vendar bi bilo to ravno za nas tako potrebno. Če kje, bi bilo treba tudi pri nas postaviti vsako stvar na svoje mesto ter onemogočiti vmešavanje cerkve in njenih predstavnikov v čisto dnevnopolitična vprašanja in partizanska razračunavanja. Pri tem bi pridobila oba: vera, ki bi postala zopet skupna last vseh vernikov neglede na njih politično prepričanje in država, ki bi se mogla valed depolitizacije predstavnikov raznih cerkev in popolnega verskega miru posvetiti z vso silo reševanju tako perečih gospodarskih in socialnih problemov.

žemljo, pa seže z desnico v žep po božjak, a je v žepu sama tema... to je pa že politika. »Ničesar ni, s čemer bi mogel kupiti žemljo,« si misli učitelj Čičigov. In ima čisto prav. Pa stisnite temo iz žepa v božjak, če morete!

Tako si češče misli učitelj Čičigov in smrka in si poleg tega sploh še misli bogve kaj — Mogoče je tudi, da so tiste njegove bogve kaj — misli politika. Ampak na glas tega nikjer ne pove. Zanalasč ne, da ne bodo rekli, da se spet ukvarja s politiko.

Oni dan pa je le naneslo tako, da se je moral peljati z vlakom v mesto Bobojedistan. In se je v vlaku vsedel v prazen kupe in si mislil bogve kaj, dokler nista na naslednji postaji vdrla v njegov kupe dva kmeta. Prvi je kričal in mahal z bagasto čedro okoli sebe:

»Vidiš, pa še to ti bom povedal, da boš spoznal, kakšen vražji prevarant je ta cigan...«

Koga je kmet mislil s ciganom, tega učitelj Čičigov ni nikoli zvedel. — — —

»... Lej, jaz sem kravo pošteno plačal. Pa preplačal tudi. Jaz sem le mislil, da je res že od svetega Jožefa breja, kakor mi je bil dejal. Čakal sem, čakal, teleta pa nikjer. Ko sem ga potlej na semnju srečal in vprašal, kako in kaj je s teletom, se mi je pa v obraz rečal in mahal, če sem res tako neumen, da čakam, kdaj bo krava od sv. Jožefa breja...«

»Da te je tako navil, hahaha!« se je hahljal drugi kmet. »Ja, primojduš, saj to je res cel politikant!«

Prav upravičeno pa toži dopisnik v svojem poročilu o pomanjkanju ljubezni in spoštovanja do bližnjega — misli seveda sebe — ker prepričan naj bo, da tega spoštovanja, še manj pa ljubezni z naše strani, ne bo deležen, niti je ne zasluži, kajti, kdor seje veter, ta žanje vihar.

In končno, ali ni višek hinavskega in farizejskega zavijanja v začetku omenjenega »Domoljubovega« dopisa, ko želi dopisnik novodošlemu župniku, »da bi jesen svojega življenja preživel v Notranjih gorah v zadovoljstvu«, kajti bojimo se, da bo novemu gosp. župniku ravno dopisnik zagrenil zadnje ure njegove visoke starosti, kakor je s svojim grdim nastopanjem in podlim opravljanjem zagrenil bivanje prejšnjemu dušnemu pastirju, ki je bil vsled svoje pravičnosti in nepristranosti pri vseh vaščanih priljubljen, ali vsaj ni imel sovražnikov, kakor si jih je in si jih še bo nakopal učiteljček-tiček, ki ne zna računati s tem, da bo prišel čas, ko bo tudi on moral odleteti. Ko pa bo prišel do tega spoznanja, bo tudi že minila »kriza človeškega duha« v njegovi glavi.

NAROČAJTE »POHOD«

To pojasnilo je dijaštvo prejelo takoj med večbo in je na podlagi istega nekaj dijakov in dijakin zapustilo vrste svojih tovarišev in tovarišic. Bili so pač otroci staršev, ki mislijo, da se mora za vsako ceno zanesti politični razdor tudi v nepolitična kulturna in nacionalna društva in kojih otroci neovirano »sujejo svoje tovariše in tovarišice, ki simpatizirajo s Sokolstvom, s »svinjami« in »iudeževimi barabami«.

Dišastva pri nastopu dne 9. t. m. storil svojo dolžnost in misliti bi bilo, da je s tem zadeva končana.

Nekaterim pedagoškim kapacitetam kranjske gimnazije pa je bilo to še vse premalo, ker so celo številni otroci njihovih političnih pripadnikov izjavili, da se nastopa udeležijo ravno in še bolj radi tega, ker ni obvezen. Članicom Marijanske kongregacije na gimnaziji — menda nai bi bila to verska organizacija — pa je vodja kongregacije priporočal, naj se nastopa ne udeležijo. Nekateri profesorji, ki ne morejo skriti svoje mržnje do Sokolstva, so organizirali v nedeljo dopoldne najzagrizenejši, Sokolstvu nasprotne dijake, da so na kolesih celo dopoldne agitirali pri svojih tovariših z namenom, odvrti jih od skupnega nastopa s Sokolstvom.

Popolno zmedo pa so hoteli doseči v nedeljo dopoldne nekateri »vzorni« vzgojitelji, katerih pedagoške zmožnosti se uveljavljajo z metanjem ključev v učence in z udarci s členki roke po glavi — seveda le učencev jugoslovanskega orijentiranih staršev. Eden teh zagrizenih pedagogov je razkropil dijake — telovadce, ki bi morali imeti vajo v nedeljo po dijaški maši, z lažljivo vestjo, da se vrši vaja šele ob pol 10. uri, dasi jo je napovedal telovadni učitelj takoj po dijaški maši to je najkasneje ob 9. uri. Nato se mu je pridružil vreden osrečevalatelj mladine, s katerim sta skupno lovila dijakinje — telovadke in jih odvrčala od nastopa. Da bi bil uspeh popolnejši, je vodja Marijanske kongregacije članice iste odpeljal v nedeljo popoldne, ko se je vršil nastop, na izlet. Končno je svoje

»Ježeš, sta že s politikto začela...« se je ustrašil učitelj Čičigov in jo je kar ucrl v sosednji prostor.

Tam kaj se je vesela družica pogovarjala o roparjih. »Lejte,« je pričel razlagati debel možakar. »Časih so ljudje kradli samo denar. Danes je pa vse dobro: kokoši, kljube od vrat, žlebovi, nagrobni spomeniki in še marsikaj. Moja žena, na primer, si je dala pri zobarju vdelati v čeljusti zlate zobe. Pa se je v trški gostilni nemara le preveč hahljala in kazala svoje nove prelesti, mrha tatinska, pa jo je potlej v temi počakal pokraj gozda in zarjul:

»Zobe ali življenje!«

»Hahahahaha!«

»Na, pa kaj je bilo? Ko so ga potlej aretirali, je rekel, da mu ni šlo za zlate zobe in da to ni rop, ampak da se je hotel le nad menoj masčevati, ker sem njegov politični nasprotnik...«

Pri besedici »politični«, se je učitelju Čičigovu kar kolcnilo od strahu. Brž je vstal in jo odkuril v sosednji kupe.

V tretjem kupcu je mlad študent zabaval sopotnike s čaranjem. Položil si je na odprto dlan novce in dejal: »Zdaj ga vidiš — zdaj ga ne vidiš!« In res: stisnil je dlan z novcem, ko pa jo je odprl, novca ni bilo več v roki.

»Eh, pojdite no,« je zamahnila stara kmetica z roko in omalovaževalno gledala študenta. »Kar tako tega tudi niste mogli storiti, da

Krajevni odbor Narodne Odbrane Sv. Jakob, Trnovo, Barje priredi v četrtek, 27. maja 1937 na dan Sv. Rešnjega telesa celodnevno kegljanje v restavraciji »Šestica«. Preskrbljeno je za lepe dobitke. Odbor vabi brate, kakor tudi prijatelje organizacije, da se kegljanja polnoštevilno udeležijo. — Zdravo!

dijakinje — telovadke zapustila tudi učiteljica telovadbe, ki bi morala voditi njihov nastop, češ da so ji njeni tovariši prepovedali vodstvo nastopa.

Storilo se je tedaj vse, kar je v človeški moči, da se nastop dijaštva onemogoči. Kljub temu pa je spričo nacionalne zavednosti dijaštva nameravani uspeh izostal. Od dijakov se je udeležilo nastopa v višjem oddelku 100, v nižjem pa 10 telovadcev, ki so vzorno nastopili pod vodstvom brata Miloševića. Pa tudi dijakinje so se v častnem številu odzvale ter jih je nastopilo v višjem oddelku 36, v nižjem pa okoli 100. Izbrale so si iz svoje srede same voditeljice — Sokolice (savezno prvakinja). Posebno njihove proste vaje z obroči so zadivile številno občinstvo kot najboljše točka vspeoda.

Čto vam vi lažipedaogici, težko prišlužene, pa zaslužene blažame, ki jo vestno vpišite v svoj album! So to žalostna dejstva, nad katerimi zmaje zaskrbljeno vsak trezen človek z glavo. Tem žalostnejša je vaša podla protisokolska gonja,

in da vzbujate s svojo ogabno agitacijo omalovaževanje in nespoštovanje od vas zaslepljenega dela dijaštva ne le proti sokolski organizaciji, ampak tudi

Hvala Bogu, da pada vaše od gnilobe že smrdeče zrno po veliki večini na neplodna tla. Ako že mislite, da je Sokolstvo politična organizacija, bo vaš politični vodja g. predsednik vlade prav malo zadovoljen z vami. Sa: je ravno on sam letos ob obisku starešine slovanskega sokolskega saveza dr. Bukovskega v Beogradu čutil potrebo, da se uvrsti med sokolsko armado in s tem pokazal pot, kam naj vodite v vzgojo vam zaupano mladino. Na mestu bi tudi bilo, da vas o velikem pomenu in idealni nalogi Sokolstva podučijo g. minister za telesno vzgojo naroda. Prav gotovo na ne spadate na zavod, ki nosi ponosno ime nesmrtnega, viteškega kralja Aleksandra I. Ujedinitelja — ustanovitelja Sokolskega saveza kraljevine Jugoslavije.

Mnogo številnemu dijaštvu, ki ve ceniti ta ponosni naslov svoje gimnazije pa vsa čast! Vam, politikujoči pedagogi, pa v vednost, da leti Sokol mnogo previsoko, da bi mu moglo škodovati bevskanje

Slučaj ali pravilo?

(Nadaljevanje s 1. strani)

H koncu naj še omenimo, da je Oblastni odbor NO s svojim zaupnim aktom N 107/35 z dne 27. avgusta obvestil sreskega načelnika v Konjicah o tečajih, ki jih prirejuje hitlerjevci za kočevsko mladino na njegovem teritoriju. Ni nam znano, ali se je takratni gosp. sreski načelnik za stvar kaj pobrigal ali ne. Vemo le, da Oblastni odbor ni prejel nikakega odgovora. In spomnimo se, da je to bila doba »pucovanja«, ko levica ni vedela, kaj dela desnica.

Slučaj v Slovenskih Konjicah naj torej ne bo le slučaj, ampak naj postane pravilo. To je gotovo iskrena želja vseh zavednih nacionalistov.

bi denar sam od sebe izginil. Bežite, bežite, nič vam ne verjamem, da znate zares coprati. Tukaj mora biti že kakšna politika vmes.

»Ježešta na, že spet ta vražja politika!« je zastokal učitelj Čičigov in skočil iz kupeja na hodnik. In se ni niti ozrl, da bi bil videl, kako je potlej petletno fanté vzelo očetu klobuk z glave in zaklicalo: Ždej ga vides — ždej ga ne vides... in vrglo klobuk skozi okno. — — —

Ubogi Čičigov se je zaprl v stranišče, da je ostal sam. Na srečo je vlak kmalu prisopihal v Bobojedistan. Učitelj Čičigov je hodil po mestu bobojedistanskem, visoko dvigal noge, ker je bil hribov vaje in se v mislih jezil, čemu železniška uprava nima kupejev v vlaku, kjer bi se ločili politiki od nepolitikov.

Le kaj naj bi stala takšna-le tablica:

Z A N E P O L I T I K E,

ki naj bi visela nad vrati dveh, treh kupejev? Za pušče in nepušče je preskrbljeno, za politike tudi, le za nepolitike ga ni prostora, kamor bi se zatekli ljudje, ki so podobne baže kakor učitelj Čičigov.

Tako se je na poti v mesto Bobojedistan učitelj Čičigov seznanil s — politikom.

Ampak od takrat ni več srečen. Politika ga zasleduje. On pa beži pred njo iz kraja v kraj. — — —

Lojze Zupanc:

Učitelj Čičigov in politika

Politika je nekaj, kar se ne dá prijeti. Takšemu nekaj pa se pravi abstraktnost. Vsaj tako so nas včasih v šoli učili...

Le kako naj se potlej na takšno nekaj, kar se prijeti ne dá, razume učitelj Čičigov, to je samemu najbolj nerazumljivo, četudi je že stokrat slišal, da ga imajo v mili domovini na sumu, da se vse preveč ukvarja — s politikom!

Ah, saj je učitelj Čičigov vendar čisto navaden človek, ki ima v življenju za druge zmirrom opraviti samo s stvarmi, ki se dajo prijeti. Prosim, saj je pa navsezadnje tudi ni stvari, ki bi bil on mogel v šoli učiti, da bi je preje ne bil pokazal ukaželnim in poslušnim šolarjem! Eh! Temu se pravi: ponazoritev pri pouku.

Drugače je seveda v življenju z njim samim. Kadarkoli prisluhne vase, zasliši v trebuhu pritaženo kruljenje. To prihaja menda od praznega želodca, ka-li. No, to kruljenje na primer bi že bilo nekaj, čemur se lahko reče: abstraktnost. Ne? Prosim, pa primite takšne neprijetne glasove in jim zavijte vratove, če morete!

Ampak politika to še ni! Politika je namreč vse kaj drugega, četudi se ne dá prijeti. Na primer, če si hoče učitelj Čičigov kupiti